

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio LXXXVI. De oblationibus, & primitijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

thoritate ad praesentum tempus datam terminavit, differentia ista consistit in hoc, quod iudicialia quod ad ipsam substantiam operum licet observare, si nova statuantur auctoritate: caeremonialia vero non licet nova auctoritate statueri: alioquin membra divi fionis non contra se invicem ponerentur. Et si sic intelligitur, sequitur quod praecipuum de oblationibus non licitum est renovare, aut servare, cuius contrarium in litera hic dicitur, & ab Ecclesia observatur.

¶ Ad hoc dicitur, quod differentia inter caeremonialia, & iudicialia non est intelligenda quod ad substantiam operum absolute, sed secundum eandem rationem formalem, hoc est, quod licitum est iudicialia olim in lege, facere iudicialia in civitate, vel regno: sed non est licitum caeremonialia olim in lege, facere caeremonialia in Ecclesia Dei. Sic enim intellecta differentia ista, ex opposito membro optime distincta formaliter salvatur. Quod ad substantiam namque operis licitum est id quod erat caeremoniale, facere, ut patet, si quis se causa sanitatis circumcideret. Et licet sensus iste sit verus, & intentus, ex eo tamen non habetur solutio motae difficultatis de oblationibus, quoniam oblationes inter caeremonias erant, ut hic, & ex praecedenti libro q. 101. articul. 4. ad ultimum habes, & nunc inter caeremonialia continentur: quoniam Deo offeruntur in processationem subiectionis nostrae: & ipsa oblatio cultus est Dei exterior. Si ergo, non licet olim caeremonialia nunc, ut caeremonialia exercere, quomodo licite sunt oblationum caeremoniae, videndum restat.

¶ Si quis autem diligenter inspiciat rationem, quare caeremonialia sunt mortifera, & Ecclesia con-

gulos annos mihi festa celebrabitur, & postea subditur: Non apparebitis in conspectu meo vacuus. ergo ad oblationes non tenentur nisi homines ex necessitate praecipiti. ¶ 2. Prae. Oblationes antequam fiant, in voluntate hominis consistunt, ut per hoc quod Dominus dicit Matth. 5. Si offers munus tuum ad altare, quasi hoc arbitrio offerentium relinquatur: postquam autem oblationes sunt factae, non restat locus iterato offerendi eas. ergo nullo modo aliquis ex necessitate praecipiti ad oblationes tenetur.

¶ 3. Prae. Quicumque aliquid tenet reddere Ecclesiae, si non reddat, potest ad id compelli per subtractionem ecclesiasticorum sacramentorum: sed illicitum est his qui offerre noluerint, ecclesiastica sacramenta denegare, & illud Decretum sextae synodi, quod habetur 1. q. 1. Nullus qui sacramentum communionem dispensat, a percipiente gratiam aliquid exigat: si vero exegerit, deponatur. ergo non tenentur homines ex necessitate salutis ad oblationes.

SED CONTRA est, quod Greg. 9. dicit. Omnis Christianus procuret ad missarum solemniam aliquid Deo offerre. RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, Nomen oblationis commune est ad omnes res, quae in cultum Dei exhibentur: ita quod si aliquid exhibeatur in cultum divinum, quasi in aliquod sacramentum, quod inde fieri debeat, presumendum est, & oblatio est & sacrificium. Unde Exo. 2. d. Offeres totum arietem in incensum super altare. Oblatio est Domino odor suavissimus victimae Dei. & Levit. 2. d. Anima cum obrulerit oblationem sacrificii Deo, simul erit eius oblatio. Si vero sic exhibeatur, ut integrum maneat divino cultui deputandum, vel in usus ministrorum expendendum, erit oblatio, & non sacrificium. Huiusmodi ergo oblationes de sui ratione habent, quod voluntarie offerantur, & illud Exo. 25. Ab homine qui offert ultroque accipietis eas. Potest tamen contingere, quod aliquis ad oblationes teneatur quadruplici ratione.

Primo quidem, ex praecedenti conventionis sicut cum alicui conceditur aliquis fundus Ecclesiae, ut certis temporibus certas oblationes faciat: quod tamen habet rationem census. Secundo pro praecedente deputacione, siue promissione, sicut cum aliquis offert donationem inter vivos, vel cum relinquit in testamento Ecclesiae aliquam rem mobilem, vel immobilem in posterum solvendam. Tertio modo, pro Ecclesiae necessitate, puta, si ministri Ecclesiae non habent unde sustentarentur. Quarto, pro consuetudine. Tenentur enim fideles in aliquibus sollemnitatibus ad aliquas oblationes confuere: tamen in his duobus ultimis casibus remanet oblatio quodammodo voluntaria, sicut quantum ad quantitatem, vel speciem rei oblatae.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in nova lege homines non tenentur ad oblationes causa sollemnitatum legalium, ut in Exodo dicitur, sed ex quibusdam aliis causis, ut dictum est. AD SECUNDUM dicendum, quod ad oblationes faciendas tenentur aliqui, & antequam fiant, sicut in primo, & tertio, & quarto modo: & etiam postquam eas fecerint per deputacionem, siue promissionem. Tenentur enim realiter exhibere quod est Ecclesiae pro modum deputacionis oblatum.

AD TERTIUM dicendum, quod illi qui oblationes debitas non reddunt, possunt puniri per subtractionem sacramentorum, non per ipsum sacerdotem, cui sunt oblationes faciendae, ne videatur per sacramentorum exhibitionem aliquid exigere, sed per superiorum aliquem.

ARTICULUS II. *Utrum solum sacerdotibus debeantur oblationes.*

AD SECUNDUM sic proceditur. VI. quod oblationes non solum sacerdotibus debeantur. Inter oblationes enim praecipue videmus esse, quod hostiarum sacrificiis deputantur: sed etiam quod pauperibus dantur, in scripturis hostiae dicitur, & in incensum super altare. Beneficentiae, & communionis nomine oblationis. Talibus enim hostiis pro meretur Deus. ergo multo magis oblationes pauperibus debentur.

¶ 2. Prae. In multis parochiis monachi de oblationibus partem habent: alia autem est cura clericorum, alia monachorum, ut Hieronimus dicit. ergo non solum sacerdotibus oblationes debentur.

¶ 3. Prae. Laici de voluntate Ecclesiae emunt oblationes, ut panes, & vinum: sed non nisi, ut haec fiant usus convertantur ergo oblationes possunt etiam ad laicos pertinere.

SED CONTRA est, quod dicit Canon Damasi Papae, & habetur 10. quaestio. 1. Oblationes, quae intra sanctam Ecclesiam offeruntur tantummodo sacerdotibus, & quotidie Domino servare videntur, licet comedere & bibere: quia in veteri testamento phibuit Dominus panes sanctos comedere filiis Israel, tantummodo Aaron, & filiis eius.

Grego. 7. & habetur de Consecrat. di. 1. c. Omnis Christianus. Q. praec. art. 3.

RESPOND. Dicendum, qd sacerdos quodammodo constituitur sequenter, & medius inter populum, & Deum, sicut de Moysse legitur Deut. 5. & ideo ad eum pertinet diuina dogmata, & sacramenta exhibere populo: & iterum ea, quae sunt populi, puta, preces, & sacrificia, & oblationes per eum Domino debent exhiberi, secundum illud Apost. ad Hebr. 5. Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, quae sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis. Et ideo oblationes, quae a populo Deo exhibentur, ad sacerdos res pertinent non solum, ut eas in suos usus conuertant, uerum etiam ut fideliter eas dispendent, partim quidem expendendo eas in his, quae pertinent ad cultum diuinum: partim uero in his, quae pertinent ad proprium uictum: quia qui altari deseruiunt, cum altari participant, ut dicitur 1. ad Corinth. 9. partim etiam in usus pauperum, qui sunt, quantum fieri potest, de rebus Ecclesiae sustentandi: quae & Dominus in usum pauperum loculos habebat, ut Hierony. * dicit super Matthaeum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ea quae pauperibus dantur, sicut non proprie sunt sacrificia, dicuntur tamen sacrificia, in quantum eis dantur propter Deum: ita etiam secundum eandem rationem oblationes dici possunt, tñ non proprie dicitur, quia non immedia te Deo offerunt. Oblationes uero proprie dicitur in usum pauperum cedunt, non per dispensationem offerentium, sed per dispensationem sacerdotum.

AD SECVNDVM dicendum, quod monachi, siue alii religiosi pnt oblationes recipere tripliciter. Vno modo, sicut pauperes p dispensationem sacerdotum, uel ordinationem Ecclesiae. Alio modo, si sint ministri altaris: & tñc possunt accipere oblationes sponte oblatas. Tertio modo, si parochiae sint eorum: & tunc ex debito possunt accipere oblationes tanquam Ecclesiae rectores.

AD TERTIVM dicendum, quod oblationes postquam fuerint consecratae, non possunt cedere in usum laicorum, sicut uasa, & uestimenta sacra: & hoc modo intelligitur dictum * Damasi Papae. Illa uero, quae non sunt consecrata, possunt in usum laicorum cedere ex dispensatione sacerdotum siue per modum donationis, siue per modum uenditionis.

ARTICVLVS III.
Vtrum homo possit oblationes facere de omnibus rebus licite possessis.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod non possit homo oblationes facere de omnibus rebus licite possessis: Quia sicut iura humana, turpiter facit meretrix in hoc, quod est meretrix, non tñ turpiter accipit, & ita licite possidet: sed non licet de ea facere oblationem, sicut illud Deute. 23. Non offeres mercedem prostibuli in domo dñi Dei tui: ergo non licet facere oblationem de omnibus licite possessis.

¶ 2 Præ. Ibidem prohibetur, quod pretium canis non offeratur in domo Dei: sed manifestum est, quod pretium canis iuste uenditi, iuste possidetur: ergo non licet de omnibus iuste possessis oblationem facere.

¶ 3 Præ. Malac. 1. dicitur. Si offeratis claudum, & languidum, non est malum est: sed claudum, & languidum est animal iuste possessum: ergo uidetur, quod non de omnibus iuste possessis possit oblatio fieri.

SED CONTRA est, quod dicitur Pro. 3. Honora dominum Deum tuum de tua substantia: ad substantiam autem hominis pertinet quicquid iuste possidet: ergo de omnibus iuste possessis potest fieri oblatio.

RESPOND. Dicendum, quod sicut Augustinus dicit in libro, * de uerbis domini. Si depradaueris aliquem in ualidum, & de spoliis eius dares alicui iudici, si pro te iudicaret, tanta uis est iustitiae, ut & ibi displiceret. Non est talis Deus tuus, qualis non debes esse nec tu. Et ideo dicitur Eccle. 34. Immolantis ex ini quo oblatio est maculata. Unde patet, quod de iniuste acquisitis, & possessis non potest oblatio fieri. In ueteri autem lege, in qua figura seruiebarur, quaedam pp significationem reputabantur immunda, quae offerre non licebat: sed in lege noua omnis creatura Dei reputatur munda, ut dicitur ad Titum 1. Et ideo quantum est de se, de quolibet licite possessis potest oblatio fieri. Per accidens autem contingit, quod de aliquo licite possessis oblatio fieri non potest, puta, si vergat in detrimentum alterius, ut si filius aliquis offerat Deo id, unde debet patrem nutrire, quod Dominus improbat Matth. 15. Vel pp scandalum, uel propter contemptum, uel aliquid aliud homini.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod in ueteri lege prohibebatur oblatio de mercede prostibuli propter immunditiam: in noua autem lege propter scandalum, ne uideatur Ecclesia fauere peccato, si de lucro peccati oblationem recipiat.

AD SECVNDVM dicendum, quod in ueteri lege prohibebatur oblatio de mercede prostibuli propter immunditiam: in noua autem lege propter scandalum, ne uideatur Ecclesia fauere peccato, si de lucro peccati oblationem recipiat.

essenti ministrare sacramenta. Si non confenserit, prostrari coram aliis debet, quod non propter quia ad eum peruenire debent oblationes, sed quia ille non est paratus conscientiae suae consulere, neque sacramento, donec superior consultus prouideat, & sic debet denuntiare superiori. Et interim non tamquam index, sed tanquam deuitans participare in peccato mortali cum illo, negare sacramentum illi. Non remanet ergo perplexus, nec oportet cum usurpare sibi superioris potestatem.

Super Quaestione octuagesima sexta articulum 3. dicitur. In articulo 3. eiusdem quaestio. omisso secundo, aduerte in responsione ad tertium, quod triplex ratio licite oblationis animalis caeci, aut claudi, sic distinguitur, quod prima penes inproportionem oblationis ad sacrificium: secunda penes hoc, quod res ipsa contemptibilis contempribilem redderet diuinum cultum: tertia penes non uinculum aut eundem. Propter primam namque non licet unum acetosum, aut farinam quasi corruptam offerre pro sacrificio Eucharistiae: quonia immaculato sacrificio sola immaculata materia proportionata est. Propter secundam, nestes concubinarum non debent, ubi sunt cognite, in sacras transferri uestes. Propter tertiam, qui uouit utrumque, non satisfacit, si infirmum offerat: quia notum intelligitur de utulo in bono itau. Vbi ergo qualem habet rem Deo quis offert, & nihil horum inconuenientium sequitur, bene facit.

Sermo. 55. ante mediam tom. 10.

D. 937.

¶ Super Questionis
in octavo supra Ar
ticulum quartum.

In articulo 4. eiusdem
quæstio. 85. dubium occurrit
ad ius naturale, ut homo ex
rebus sibi datis a Deo aliquid
exhibeat ad eius honorem.
Quoniam cum de rebus exterio-
ribus sit sermo, aut author
intendit quod præter res, quæ in
sacrificium offeruntur, adhuc
ratio naturalis dicitur alias esse
Deo offerendas: aut replicat
id quod de sacrificio exterioris
oblatione dixit. Si primum
intendit, oportet hoc super
aliqua ratione fundari. Dicit
enim quispiam, quod factum est
rationi naturali, quod in aliquo
sensibili sacrificio Deum hono-
remus. Offerre autem aliter,
quam in sacrificio, vel in ordi-
ne ad sacrificium, ut pro altari,
& huiusmodi quæ ad sacrificii
oblationem ordinantur, nulla
ratione apparet, cum nullus
inde appareat Deo honor.
Sublata namque ministrorum Dei
ratione, quæ honoris ratio restat,
ut Deo primitias frugum offeramus?
Nam ex quo non sacrificantur,
sed per modum simplicis oblationis
exhibentur, dicendum erit Deo:
Suscipe has fruges, & relinquendæ
erunt: quod videtur ridiculum.
Si uero creditur replicare, quod
de sacrificio oblatione dixerat,
sequitur quod non inferretur
intentionem, quoniam non inferretur,
quod oblationes sint de iure
naturæ, sed quod sacrificia tantum,
quod non oportebat iterare: nec
erat quæsitum de sacrificio, sed
de primitiis, & oblationibus.

¶ Ad hoc dicitur, quod proculdubio
author intendit de oblationibus,
ut distinguantur contra sacrificia,
ut ipsa distinctio quæstionum,
& articulo-
rum testatur. Videtur autem hæc
esse differentia inter dictamen
naturalis rationis, & oblationes,
quod ad sacrificium naturæ

16. q. 7. e. de-
cimæ.

AD SECUNDUM dicendum, quod
causa faciem legem, reputabatur
animal immundum. Alia tamen
animalia immunda redimebantur,
& eorum pretium poterat offerri,
sicut illud Leu. ult. Si immundum
animal est, reddimet qui obtulerit:
sed canis nec offerebatur, nec
redimebatur, tamen quia idolatram
canibus urebant in sacrificiis
idolorum: tum etiam quia
significat rapacitatem, de qua
non potest fieri oblatio: sed hæc
prohibito cessat in noua lege.

AD TERTIUM dicendum, quod
oblatio animalis cæci, uel claudi
reddebatur illicita tripliciter.
Vno modo, ratione eius, ad quod
offerebatur. Unde dicit Malach. 1.
Si offeratis cæcum ad immolandum,
nonne malum est: sacrificia autem
oportebat esse immaculata. Secundo,
ex contemptu. Unde ibidem subditur:
Vos polluistis nomen meum
in eo, quod dicitis. Mensa domini
contra ministrata est: & quod
supponitur, contemptibile est.
Tercio modo, ex uoto præcedenti,
ex quo obligatur homo, ut
integrum reddat, quod noluit.
Unde ibidem subditur: Maledictus
dolosus qui habet in grege suo
masculum, & uotum faciens
immolat debile domino. Et hæc
causæ manent in lege noua,
quibus tamen cessantibus non
est illicitum.

ARTICULVS IIII.

Utrum ad primitias soluendas homines
teneantur.

AD QVARTUM sic proceditur.
Videtur, quod ad primitias
soluendas homines non teneantur:
quia Exod. 13. data lege primogeni-
torum subditur. Erit quasi signum
in manu tua, & ita videtur esse
præceptum ceremoniale: sed præ-
cepta ceremonialia non sunt ser-
uanda in lege noua. ergo neque
primitiæ sunt soluendæ.

¶ 2. Præter. Primitiæ offerebantur
domino pro speciali beneficio illi
populo exhibito. Unde dicit Deut. 26.
Tolles de cunctis frugibus tuis
primitias, accedesque ad sacerdotem
qui fuerit in diebus illis, & dices
ad eum. Profiteor hodie coram
domino Deo tuo, quod ingressus
sum terram, pro qua iurauit
patribus nostris, ut daret eam
nobis. ergo alie nationes non
teneantur ad primitias soluendas.

¶ 3. Præter. Illud ad quod aliquis
teneatur, debet esse determinatum:
sed non inuenitur nec in noua
lege, nec in ueteri determinata
quæritas primitiarum. ergo ad eas
soluendas non teneantur homines
ex necessitate.

SED CONTRA est, quod dicitur 16. q. 7.

Oportet decimas, & primitias
quas iure sacerdotum esse sancimus,
ab omni populo accipere.

RESPOND. Dicendum, quod
primitiæ ad quoddam genus oblationum
pertinent: quia Deo exhibentur
quodammodo professione, ut in Deuter. 25.
Unde & ibidem subditur. Suscipiens
sacerdos cartallum, spiritum
tuum, de manu eius qui deseruit
primitias, ponat ante altare domini
domini. Et postea mandatur ei, quod
dicitur. Idcirco nunc offero primitias
frugum terræ, quas dominus dedit
militi.

Offerebatur autem primitiæ ex
speciali causa, scilicet recognitionem
domini beneficii, quasi aliquis
profiteatur se a Deo fructus terre
percipere: & id se teneri ad aliquid
domini Deo exhibendum, sicut illud
1. Paralip. ulti. Quæ de manu tua
accepimus, dedimus tibi. Et quia
Deo debemus exhibere id, quod
principium est, ideo primitias, quales
præcipitur aliquid de fructibus terre,
præceptum fuit Deo offerre. Ergo
sacerdos constituitur pro populo
in his quæ sunt ad Deum, ideo
primitiæ oblatæ a populo in usum
sacerdotum cedebant. Unde dicitur
Numer. 18. Locutus est dominus ad
Aaron. Ecce dedi tibi custodiam primitiarum
mearum. Pertinet autem ad ius
naturale, ut homo ex rebus
sibi datis a Deo, aliquid exhibeat
ad eius honorem: sed quod talibus
personis exhibeat, aut de primitiis
aut in tali quantitate, hoc quidem
fuit in ueteri lege iure diuino
determinatum: in noua autem lege
determinatum est Ecclesie, per
qua homines obligantur, ut primitias
soluant sicut consuetudinem
parochie. Indigentiam ministrorum Ecclesie.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod
ceremonialia proprie erant in
genum futuri: & ideo ad præsentiam
ueritatis significatæ cessauerunt.
Oblatio autem primitiarum fuit
in signum præteriti beneficii, et
quo etiam debuit recognitionem
naturæ causatur secundum dictamen
rationis naturalis: & ideo in gene-
rali huiusmodi oblatio manet.

AD SECUNDUM dicendum, quod
primitiæ offerebantur in ueteri lege
non solum pro beneficio fructuum
terre promissionis datæ a
Deo: sed etiam pro beneficio
fructuum terræ a Deo datorum.
Unde dicitur Deut. 26. Offero
tibi primitias frugum terræ, quas
dominus Deus dedit mihi, & nec
secunda causa apud omnes est
communis. Potest etiam dici, quod
Iudeis speciali quodam benefi-
cio terram promissionis contulit.

modum oblationis, quae est spontanea: sic habet, q non fit certa...

Super Quaestione Oblationis sive primae Articulus primus.

Deus, ita generali beneficio toti humano generi contulit terrae dominium, sicut illud Psal. 113. Terram autem dedit filiis hominum.

QVAESTIO LXXXVII.

De decimis in quatuor articulos diuisa.

Ostea considerandum est de decimis.

Et circa primum quaeruntur quatuor.

Primo, Vtrum homines teneantur ad soluendas decimas ex necessitate praeccepti.

Secundo, De quibus rebus sint decimae danda.

Tertio, Quibus debeant dari.

Quarto, Quibus competat eas dare.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum homines teneantur dare decimas ex necessitate praeccepti.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod homines non teneantur dare decimas ex necessitate praeccepti.

Primum dicitur, quod decimae terrae siue de frugibus, siue de pomis arborum, Domini sunt.

Omnes decimae terrae siue de frugibus, siue de pomis arborum, Domini sunt. & infra: Omnium decimarum ouis, & bouis, & caprae, quae sub pastoris virga traesunt, quicquid decimum venerit, sanctificabitur Domino.

Non autem dicitur, quod decimae ad diuinum cultum, immo ad Deum ipsum ordinabantur in recognitionem sui vniuersalis dominij.

Ad hoc dicitur, quod decimae sunt quae ad Deum, vel diuinum cultum, iudicialia ad populum, equalitate, & pacem spectant.

Constat autem quod decimae ad diuinum cultum, immo ad Deum ipsum ordinabantur in recognitionem sui vniuersalis dominij, ut patet extra de decimis. c. Tua nobis. ergo est ceremonialis.

ministris Dei, & populum seruandam, ac etiam inter ministros inter se, & mediante hac ordinatur ad Deum: ideo inter iudicialia, non ceremonialia, est praecceptum computandum.

potest computari hoc inter praeccepta moralia: quia ratio naturalis non magis dicitur, quod decima pars debeat magis dari, quam nona, vel vni decima.

ergo vel est praecceptum iudiciale, vel ceremoniale: sed, sicut supra habitum est, tunc gratia non obligatur homines neque ad praeccepta ceremonialia, neque ad iudicialia veteris legis.

ergo homines nunc non obligantur ad decimarum solutionem. Illa sola homines seruare tenetur tunc gratia, quae a Christo per Apostolos sunt mandata, sicut illud Matth. vlt. Docentes eos seruare omnia, quaecumque mandauimus vobis.

Et Paulus dicit Actuum 20. Non enim subterfugi, quominus annuncierem vobis omne consilium Dei: sed neque in doctrina Christi, neque in doctrina Apostolorum aliquid continetur de solutione decimarum.

Nam quod Dominus de decimis dicit, Matth. 23. Vae vobis, qui decimatis mentam, & rutam &c. haec oportuit facere, ad tempora praeteritum legalis obseruantiae referendum videtur dicitur.

Hilarius super Matth. Decimatio illa olerum, quae in praefigurationem futurorum erat utilis, non debebat omitti.

ergo homines tunc gratia non tenentur ad decimarum solutionem.

Illam tamen obseruantiam legalium, quae ante legem, sed ante legem non dabatur decimae ex praeccepto, sed solum ex voto. Legitur enim Genes. 28. quod iacob vovuit votum dicens. Si fuerit Deus mecum, & custodierit me in via qua ambulo &c. custorum, quae dederis mihi, decimas offeram tibi.

ergo etiam neque tempore gratiae tenentur homines ad decimarum solutionem.

In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis. d. n. Numer. 18. Leuitae decimarum oblatione contenti erunt, quas in usus eorum, & necessaria separauit.

Erant quoque decimae, si transcendit centesimam, non transcendit forte octuagesimam partem christiani populi, hoc praesertim per accidens seruato statu, quod, scilicet non habent uxores, & filios, quae tamen personae in tribu Leuitarum computantur ad integrandam partem duodecimam.

Cum igitur notabilis valde excessus sit inter populum christianum, & suum clericum, atque populum Israel, & Leuitas, conueniens est, quod irrationabile sit in noua lege sequi determinationem decimae partis in lege veteri statutam.

Quod autem sit iniqua, patet ex hoc, quod quia secundum hoc, si clericus est quinquagesima pars

secundum hoc, quod ad honorabilem ministrorum Dei victim ab vniuersis dantur, significatur, ac profectio fit, quod Dominus vniuersorum est ille, cuius ministris haec dantur: sicut populus tribuens ministris regis, profectur regem dominam suam esse.

In eodem articulo dubium occurrit circa illud, quod determinatio decimae partis soluendae, est auctoritate Ecclesiae tempore nouae legis instituta secundum quandam humanitatem, ut scilicet non minus populus nouae legis, ministris noui testamenti exhiberet.

Videtur enim irrationabilis, atque iniqua huiusmodi determinatio decimae, nec conclusa per rationes duas in littera ad hoc allatas.

Et quidem quod sit irrationabilis, probatur ex hoc, quod non est similis proportio tribus Leuitarum ad reliquas tribus, & clericorum curatorum, quibus solis debentur decimae, ad populum christianum: quoniam tribus Leuitarum erat duodecima pars illius populi, clericus autem dicitur non esse forte centesima pars populi christiani.

Licet enim sint multi curati non habentes centum viros sub sua cura, computando tamen paritas cum magnis parochijs, computatis etiam eorum coadiutoribus, ut sunt canonici cathedralium, & similibus ecclesiarum, qui

debentur decimae, si transcendit centesimam, non transcendit forte octuagesimam partem christiani populi, hoc praesertim per accidens seruato statu, quod, scilicet non habent uxores, & filios, quae tamen personae in tribu Leuitarum computantur ad integrandam partem duodecimam.

Cum igitur notabilis valde excessus sit inter populum christianum, & suum clericum, atque populum Israel, & Leuitas, conueniens est, quod irrationabile sit in noua lege sequi determinationem decimae partis in lege veteri statutam.

Quod autem sit iniqua, patet ex hoc, quod quia secundum hoc, si clericus est quinquagesima pars

secundum hoc, quod ad honorabilem ministrorum Dei victim ab vniuersis dantur, significatur, ac profectio fit, quod Dominus vniuersorum est ille, cuius ministris haec dantur: sicut populus tribuens ministris regis, profectur regem dominam suam esse.

In eodem articulo dubium occurrit circa illud, quod determinatio decimae partis soluendae, est auctoritate Ecclesiae tempore nouae legis instituta secundum quandam humanitatem, ut scilicet non minus populus nouae legis, ministris noui testamenti exhiberet.

Videtur enim irrationabilis, atque iniqua huiusmodi determinatio decimae, nec conclusa per rationes duas in littera ad hoc allatas.

Et quidem quod sit irrationabilis, probatur ex hoc, quod non est similis proportio tribus Leuitarum ad reliquas tribus, & clericorum curatorum, quibus solis debentur decimae, ad populum christianum: quoniam tribus Leuitarum erat duodecima pars illius populi, clericus autem dicitur non esse forte centesima pars populi christiani.

Licet enim sint multi curati non habentes centum viros sub sua cura, computando tamen paritas cum magnis parochijs, computatis etiam eorum coadiutoribus, ut sunt canonici cathedralium, & similibus ecclesiarum, qui

debentur decimae, si transcendit centesimam, non transcendit forte octuagesimam partem christiani populi, hoc praesertim per accidens seruato statu, quod, scilicet non habent uxores, & filios, quae tamen personae in tribu Leuitarum computantur ad integrandam partem duodecimam.

Cum igitur notabilis valde excessus sit inter populum christianum, & suum clericum, atque populum Israel, & Leuitas, conueniens est, quod irrationabile sit in noua lege sequi determinationem decimae partis in lege veteri statutam.

Quod autem sit iniqua, patet ex hoc, quod quia secundum hoc, si clericus est quinquagesima pars

1. q. 103. ar. 3. & q. 104. arti. 3.

Canon. 24. circa mediu.